

ผนวก ค คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย ในหนังสือราชการ และคำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
ประกอบระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.๒๕๕๘

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
๑. <u>พระราชวงศ์</u> ๑.๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ขอเดชะฝ่าละอองธุลี พระบาทปกเกล้า ปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อเจ้าของหนังสือ) ขอพระราชทาน พระบรมราชโองการ กราบบังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลี- พระบาท	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า...(ลงชื่อ)... (หรือจะเอาคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือ ก็ได้)	ขอพระราชทานทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวาย ขอเดชะ

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลាយ	คำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
๑.๒ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อเจ้าของหนังสือ) ขอพระราชทานพระราช- วโรกาสกราบบังคมทูล ทราบบฝ่าละอองธุลีพระบาท	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า ...(ลงชื่อ)... (หรือจะเอาคำว่าขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือ ก็ได้)	ขอพระราชทานทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวาย ขอเดชะ
๑.๓ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรม- ราชชนนี สมเด็จพระยุพราช (สยามมกุฎราชกุมาร) สมเด็จพระบรม- ราชกุมารี	ขอพระราชทานกราบ บังคมทูล..... (ออกพระนาม)..... ทราบบฝ่าละอองพระบาท	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ...(ลงชื่อ)...	ขอพระราชทาน กราบบังคมทูล ...(ระบุพระนาม)....
๑.๔ สมเด็จพระเจ้า	ขอพระราชทานกราบทูล(ออกพระนาม)..... ทราบบฝ่าพระบาท	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ...(ลงชื่อ)...	ขอพระราชทานกราบทูล(ระบุพระนาม).....

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
๑.๕ พระบรมวงศ์ ชั้นพระองค์เจ้า	ขอประทานกราบทูล(ออกพระนาม)..... ทราบฝ่าพระบาท	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ...(ลงชื่อ)...	ขอประทานกราบทูล(ระบุพระนาม).....
๑.๖ พระเจ้าวรวงศ์เธอ (ที่มีได้ทรงกรม) พระอนุวงศ์ ชั้นพระวรวงศ์เธอ (ที่ทรงกรม)	กราบทูล.....(ออกพระนาม)..... ทราบฝ่าพระบาท	ฝ่าพระบาท (ชาย) เกล้ากระหม่อม (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉิ้น	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด	กราบทูล...(ระบุพระนาม)....
๑.๗ พระอนุวงศ์ ชั้นพระวรวงศ์เธอ (ที่มีได้ทรงกรม)	ทูล.....(ออกพระนาม)..... ทราบฝ่าพระบาท	ฝ่าพระบาท (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉิ้น	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด	ทูล.....(ระบุพระนาม).....
๑.๘ พระอนุวงศ์ ชั้นหม่อมเจ้า	ทูล.....(ออกพระนาม).....	ฝ่าพระบาท (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉิ้น	แล้วแต่จะโปรด	ทูล.....(ระบุพระนาม).....

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
๒. พระภิกษุ				
๒.๑ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า	ขอประทานกราบทูล(ออกพระนาม).....	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม	ขอประทานกราบทูล(ระบุพระนาม).....
๒.๒ สมเด็จพระสังฆราช	กราบทูล.....	ฝ่าพระบาท (ชาย) เก้ากระหม่อม (หญิง) เก้ากระหม่อมฉัน	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด	กราบทูล....(ระบุพระนาม).....
๒.๓ สมเด็จพระราชาคณะ รองสมเด็จพระ พระราชาคณะ	นมัสการ.....	พระคุณเจ้า กระผม - ดิฉัน	ขอนมัสการด้วยความเคารพ อย่างยิ่ง	นมัสการ.....
๒.๔ พระราชาคณะ	นมัสการ.....	พระคุณท่าน กระผม - ดิฉัน	ขอนมัสการด้วยความเคารพ อย่างสูง	นมัสการ
๒.๕ พระภิกษุสงฆ์ทั่วไป	นมัสการ.....	ท่าน ผม - ดิฉัน	ขอนมัสการด้วยความเคารพ	นมัสการ.....

ผู้รับหนังสือ	คำชี้แจง	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
๓. บุคคลธรรมดา ๓.๑ ประธานองคมนตรี นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานสภา- ผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาล- รัฐธรรมนูญ ประธานศาล- ปกครองสูงสุด ประธานกรรมการ- การเลือกตั้ง ประธานกรรมการ- สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประธานกรรมการ- ป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ	กราบเรียน	ข้าพเจ้า - กระผม ผม - ดิฉัน ท่าน	ขอแสดงความนับถือ อย่างยิ่ง	กราบเรียน

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายซอง
ประธานกรรมการ- ตรวจเงินแผ่นดิน ประธานผู้ตรวจการ- แผ่นดิน หรือ ผู้ตรวจการแผ่นดิน อัยการสูงสุด รัฐบุรุษ ๓.๒ บุคคลธรรมดา นอกจาก ๓.๑	กราบเรียน	ข้าพเจ้า - กระผม ผม - ดิฉัน ท่าน	ขอแสดงความนับถือ อย่างยิ่ง	กราบเรียน
	เรียน	ข้าพเจ้า - กระผม ผม - ดิฉัน ท่าน	ขอแสดงความนับถือ	เรียน

หมายเหตุ (๑) ผู้ที่เชิญกระแสพระบรมราชโองการไปยังผู้ใด ไม่ต้องใช้คำลงท้ายในหนังสือนั้น

(๒) คำที่ใช้ในหนังสือถึงพระราชวงศ์ และพระภิกษุ ตาม ๑ และ ๒ ให้ใช้คำราชาศัพท์หรือย้อยคำสุภาพ ซึ่งเป็นไปตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือตามที่ทางราชการกำหนด

(๓) ในกรณีที่มีหนังสือถึงผู้รับระบุเฉพาะตำแหน่ง ให้ใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้ายในหนังสือราชโองการและคำที่ใช้ในการจำหน่ายซองตามตำแหน่ง

การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้าย

๑. คำขึ้นต้น

๑.๑ หนังสือภายนอก ให้ใช้ตามผนวก ค ประกอบระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.๒๕๕๘

๑.๒ หนังสือภายใน และบันทึกใช้ เรียน เสนอ ส่ง ถึง โดยมีลักษณะการใช้ดังนี้

๑.๒.๑ “เรียน” ใช้ในกรณีมีถึงตำแหน่งหรือชื่อบุคคล และในกรณีผู้ใต้บังคับบัญชา รายงานผู้บังคับบัญชา

๑.๒.๒ “เสนอ” ใช้ในกรณีมีถึงส่วนราชการ หรือหน่วยงาน

๑.๒.๓ “ส่ง” ใช้ในกรณีผู้บังคับบัญชามีถึงผู้ใต้บังคับบัญชา หรือหน่วยในบังคับบัญชา

๑.๒.๔ “ถึง” ใช้ในกรณีมีถึงตำแหน่ง ชื่อบุคคล ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในระดับต่ำกว่าเจ้าของหนังสือ

๒. สรรพนาม ให้ใช้ตามผนวก ค ประกอบระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.๒๕๕๘ เว้นกรณีเป็นการรายงานถึงผู้บังคับบัญชาใช้ “กระผม” หรือ “ดิฉัน” แล้วแต่กรณี

๓. คำลงท้าย

๓.๑ หนังสือภายนอก ให้ใช้ตามผนวก ค ประกอบระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.๒๕๕๘ เว้นกรณีผู้ใต้บังคับบัญชามีถึงผู้บังคับบัญชา ให้ใช้คำลงท้ายว่า “ควรมิควรแล้วแต่จะกรุณา” และกรณีผู้บังคับบัญชามีถึงผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ต้องใช้คำลงท้าย

๓.๒ หนังสือภายในและบันทึก ไม่ใช้คำลงท้าย